

Otuz altı adet İhlâs çeşitlerini Türkçe olarak gönderebilir misiniz?

Yirmi Beşinci Söz'de konu ile alâkalı nazara verilen misal İhlâs sûresidir. Bu sûrenin altı cümlesi vardır, herbir cümle diğer cümlelere hem delil, hem de netice olabiliyor. Sanki İhlâs Sûresi altı cümlesiyle otuz adet İhlâs sûresini içinde barındırmış gibidir. "*Tevhid*" etrafında otuz delilden meydana gelen, altı tevhid mertebesini isbat eden, altı şirk çeşidini reddeden bir istidlal zincirini teşkil etmiştir.

Hadis-i şerifte "*Kur'ân'ın üçte biri kadar sevapdar olduğu*" ifade edilen İhlâs sûresi, bu konuda en çarpıcı bir misal teşkil etmektedir.

Yirmi Beşinci Söz'de İhlâs sûresinin, üçü müsbet, üçü menfi altı cümlesinin bulunduğu, bunların altı çeşit tevhîd mertebesini isbat edip, altı çeşit şirki reddettiği ifade edilmiştir.

Lemeât'ta ise yedi çeşit tevhîd zikredilmiş ve üçüncü cümlede iki çeşit tevhide işaret edilmiştir. Yine Lemeât'ta belli bir sayı verilmeden, "*Bütün envâ-ı şirki reddeder*" cümlesiyle genel bir ifade kullanılmış, şirkin her türüsünün reddedildiği ifade edilmiştir. Şirkin çeşitleri ise şöyle belirtilmiştir; İsa (a.s), Üzeyr (a.s), Melekler gibi insanlar tarafından uydurulan şirkleri "*Lemyelid*" cümlesi ile reddedilmiştir. Esbabperestlik, nücumperestlik (yıldıza tapmak), sanemperestlik (puta tapmak) ve tabiatperestlik gibi şirk çeşitleri de "*LemYûled*" cümlesiyle bertaraf edilmiştir. Son âyette geçen "*Lem yekûn*" ifadesiyle Allah'ın ne zâtında, ne fiillerinde ve ne de sıfatlarında şerikinin olmadığı nazara verilmiştir.

Her bir cümlesi öteki cümlelere hem delil hem de netice olur. Çünkü her bir cümlelerin iki mânâsı vardır. Bir mânâ ile netice olur. Bir mânâ ile delil olur. Böylece İhlâs sûresinde *otuz İhlâs sûresi kadar* muntazam, birbirini isbat eden delillerden mürekkep sûreler vardır.

İhlâs sûresinin altı cümlesinin mealleri şöyledir:

- "1. De ki: O, (Allah)'dır.
2. Allah birdir.
3. Allah Sameddir.
4. O doğurmamıştır.
5. Ve doğmamıştır.
6. O'nun hiçbir dengi yoktur."

Rîsale-i Nur'da İhlâs sûresinin tevhid açısından yapılan kısa bir tefsiri hülâsa olarak şöyledir:

"Sûrenin birinci cümlesinde yer alan 'hüve'deki karinesiz işaretin gösterdiği itlak, bir ta'yini, o da teayyünü gösterir. Bu ise tevhidin şühûd mertebesine işarettir."

Yani: İhlâs sûresinin *ilk cümlesi* "*kul huve*"nin mânâsı: "*De ki: O'dur.*" şeklindedir. Her zamirin mutlaka bir mercii vardır. Buradaki merci, açık olarak ifade edilmeyip, mutlak bırakılmıştır. Bu makamda mutlak bırakılan zamirin mercii ancak bir mutlak varlık olabilir. Mutlak bir varlık Allah'tan başkası olmadığına göre, buradaki mutlak zamirin mercii de ancak O'na ait olup, O'nu gösterebilir. "İtlakta ta'yin ve tayinde de teayyün"ün mânâsı budur.

"*İkinci cümle*, Tevhid-i Ülühiyeti gösteriyor. *Üçüncü cümle*, Tevhid-i Rubûbiyyet ve Tevhid-i Kayyûmiyyete işaret ediyor. *Dördüncü cümle*, Tevhid-i Celâli ihtiva etmektedir. *Beşinci cümle*, Tevhid-i Sermedîye işarettir. *Altıncı cümle*, Tevhîd-i Câmî'i, ihtiva etmektedir. Ne zâtında nazîri, ne ef'âlinde şeriki ve ne de sıfatında sebîhi vardır."

Bediüzzaman hazretlerinin diğer bir değerlendirmesiyle Altı cümleden ibaret olan İhlâs sûresi, yedi çeşit şirki (*Üzeyir perestlik, İsaperestlik, melekperestlik, akılperestlik, esbabperestlik, yıldızperestlik, sanemperestlik gibi putperestlikleri*) reddeden ve tevhid-i şuhud, tevhid-i ulûhiyet, tevhid-i rubûbiyyet, tevhid-i kayyûmiyyet, tevhidi celâl, tevhid-i sermediyyet ve tevhid-i cami' gibi tevhidin yedi mertebesini gösterir.

Buna göre İhlâs sûresinde otuz altı İhlâs sûresi söz konusudur. Sûrenin her bir cümlesi altı defa delil, altı defa netice olur. Her bir tabloda altı cümlelerin altı defa sıralarının değiştirilmesiyle toplam otuz altı İhlâs sûresi elde edilir.

Bediüzzaman'ın, otuz altı sûreyi ihtiva ettiğini belirttiği İhlâs sûresinin bu harika durumu, ilmî olarak onu ortaya koyacak matematik formülü "*Permütasyon prensibi*" çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bu prensibe göre:

a. Bu sûrede yer alan menfî ve müsbet üçer cümlelerin teşkil ettiği iki farklı kategorinin normal permütasyonlarının sayısı: 720'şerden toplam 1.440 dır. Buna göre İhlâs sûresinde, tam 1.440 İhlâs sûresi vardır. Şüphesiz bu husus tek başına bir mu'cizedir.

b. Aşağıda görüldüğü üzere A, B, C = müsbet; D, E, F= menfi cümle şekilleriyle "saymanın temel düsturuna" göre bu sûreden otuz altı tane sûre elde edilebilir:

Aşağıda bu formül ile birlikte İhlâs sûresinin ihtiva ettiği otuz altı İhlâs sûresi gösterilmiştir:

A. O Allah'tır. B. O birdir. C. O samed'tir. D. O doğurmamıştır. E. O doğmamıştır. F. O'nun hiçbir dengi yoktur.

İhlâs sûresinde yer alan otuz altı İhlâs sûresi:

-
1. De ki O Allah'tır. Çünkü O birdir. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur.
 2. De ki O Allah'tır. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O birdir. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur.
 3. De ki O Allah'tır. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O birdir. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur.
 4. De ki O Allah'tır. Çünkü O birdir. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğurmamıştır.
 5. De ki O Allah'tır. Çünkü O birdir. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O doğurmamıştır.
 6. De ki O birdir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O doğmamıştır.
 7. De ki O Allah'tır. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O birdir. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur.
 8. De ki O Allah'tır. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O birdir. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğmamıştır.
 9. De ki O Allah'tır: Çünkü O Samed'tir. Çünkü O birdir. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur.
 10. De ki O Allah'tır. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O birdir. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğurmamıştır.
 11. De ki O Allah'tır. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O birdir. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O doğurmamıştır.
 12. De ki O Allah'tır. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O birdir. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O doğmamıştır.
 13. De ki O birdir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur.
 14. De ki O birdir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğmamıştır.
 15. De ki O birdir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur.
 16. De ki O birdir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O Samed'tir Çünkü O doğmamıştır.

Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur Çünkü O doğurmamıştır.

17. De ki O birdir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O doğmamıştır.

18. De ki O birdir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O doğurmamıştır.

19. De ki O birdir. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur.

20. De ki O birdir. Çünkü O samed'tir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğmamıştır.

21. De ki O birdir. Çünkü O samed'tir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur.

22. De ki O birdir. Çünkü O samed'tir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğurmamıştır.

23. De ki O'birdir. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O doğurmamıştır.

24. De ki O'birdir. Çünkü O Samed'tir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O doğmamıştır.

25. De ki: O Samed'tir. Çünkü O birdir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur.

26. De ki O samed'tir. Çünkü O birdir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğmamıştır.

27. De ki: O Samed'tir. Çünkü O birdir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur.

28. De ki: O Samed'tir. Çünkü O'birdir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğurmamıştır.

29. De ki: O Samed'tir. Çünkü O birdir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O doğurmamıştır.

30. De ki: O Samed'tir. Çünkü O birdir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O doğmamıştır.

31. De ki: O Samed'tir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O birdir. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur.

32. De ki: O Samed'tir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O birdir. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğmamıştır.

33. De ki: O Samed'tir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O birdir. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur.

34. De ki: O Samed'tir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O birdir. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğurmamıştır.

35. De ki: O Samed'tir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O birdir. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğmamıştır. Çünkü O doğurmamıştır.

36. De ki: O Samed'tir. Çünkü O Allah'tır. Çünkü O birdir. Çünkü O'nun hiçbir dengi yoktur. Çünkü O doğurmamıştır. Çünkü O doğmamıştır.

Yukarıdaki otuz altı İhlâs sûresi cümlelerin birbirine delil olmasından meydana gelmiştir.

Aynı şey cümlelerin birbirine netice olması durumunda da söz konusudur. İhlâs sûresinin bu şekildeki otuz altı sûreden bir tanesi aşağıda bir misal olarak verilmiştir. Diğerleri buna kıyaslanabilir.

"De ki: O Allah'tır. Öyleyse O birdir. Öyleyse O samed'tir. Öyleyse O doğurmamıştır. Öyleyse O doğmamıştır. Öyleyse O'nun hiçbir dengi yoktur."

Prof. Dr. Niyazi BEKİ hocamızın, "Kur'ân İlimleri ve Tefsir Açısından Bediüzzaman Said Nursi'nin Eserleri" isimli makalesinden alınmıştır.